ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การเปลี่ยนแปลงอาชีพของคนในชุมชนที่มีผลต่อความสัมพันธ์

ทางสังคม

ผู้เขียน

นาย คำหล้า ใจสัตย์

ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ คร.พศิน แตงจวง

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงอาชีพที่เกิดขึ้นภายในชุมชน และศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมในชุมชนก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงอาชีพของคนในชุมชน โดยศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงอาชีพที่เกิดขึ้นภายในชุมชน และความสัมพันธ์ทางสังคมในชุมชน ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงอาชีพ พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ชุมชนบ้านป่าห้า ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์และศึกษา 10 กรณี ผลการวิจัยพบว่า ก่อนปี พ.ศ.2521 ชุมชนบ้านป่าห้าเป็นชุมชนชนบท ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่หลังจากปี พ.ศ.2521 ได้มีการขยายตัวของตัวเมืองเชียงใหม่ มีผลทำให้สภาพชุมชนมี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเหตุปัจจัยหลายประการ เช่น ชาวบ้านถูกเวนคืนที่ดิน เพื่อใช้สร้างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การคมนาคม การติดต่อสื่อสาร การศึกษา มีการพัฒนา อย่างรวดเร็ว มีการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานจากภายนอกชุมชนเพื่อเข้ามาก่อสร้างและเรียนหนังสือ ซึ่งมีผลทำให้คนในชุมชนต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงจากอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพอื่น ที่สามารถเรียนรู้ ฝึกฝนและพัฒนาได้ เช่น อาชีพค้าขาย อาชีพบริการซักรีดเสื้อผ้า หอพัก บริการตัดผม เสริมสวย รับจ้างทั่วไป กรรมกรก่อสร้าง พนักงานบริษัท และรับราชการ เป็นดัน

การเปลี่ยนแปลงคังกล่าวข้างต้น ชุมชนต้องเรียนรู้และคิ้นรนเอาตัวรอคในการประกอบ อาชีพและมีผลกระทบกับความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนภายนอกมากขึ้น ทำให้อาชีพและรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชนมีความหลากหลาย สลับซับซ้อน และมี การเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จากความสัมพันธ์แบบเดิมที่เป็นความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ซึ่งมีความ ผูกพันกับการประกอบพิธีกรรมและประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านที่ สนิทสนมกันจะช่วยเหลือกันในด้านแรงงาน เปลี่ยนเป็นการให้สิ่งของและจ้างด้วยเงินทดแทน การแลกเปลี่ยนแรงงานและเข้าร่วมพิธีกรรมในชุมชน ซึ่งนาน ๆ ครั้ง ญาติพี่น้องจะพบปะกันเฉพาะ ในช่วงเทศกาลหรือประเพณีที่สำคัญ ๆ เนื่องจากไม่มีเวลาและต้องออกไปทำงานภายนอกชุมชน ทุกคนมุ่งที่จะหารายได้และผลประโยชน์ อันเป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้น การให้ความร่วมมือในงาน ส่วนรวมของของครอบครัวและชุมชนจึงลดน้อยลง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright © by Chiang Mai University All rights reserved

Thesis Title Occupational Change of People in Community Affecting Social

Relationship

Author Mr.Khamla Jaisat

Degree Master of Education (Nonformal Education)

Thesis Advisor Assoc. Prof. Dr. Phasina Tangchuang

Abstract

The purpose of this research was to study occupational change of people and social relationship in community before and after the occupational change. The community was Ban Phaha, Suthep Sub-district, Muang District, Chiang Mai Province. Ten informants were interviewed. It was found that during the period before 1978, Ban Phaha community was an rural area and the major occupation was agriculture but during the period after 1978, there was expansion of Chiang Mai city that affected to community to be changed rapidly include occupational change. There were many causes of the rapid change, for example, villagers had to surrender their land back to the government for Chiang Mai University establishment, the rapid development of communications and education, Migration into the community for education and construction work. These factors impacted on occupational change from agriculture to others that could be learned, practiced and developed, such as trade, laundry, dormitory's owner, barber, beauty salon, working for wages, construction work, company's employee and government official.

This changing, community had to learn and struggle to be capable of earning living and it resulted in social relationship. There was more relationship with other communities and there were more variety and complication of occupation and relationship. There was changing all the time of relationship from the old form, relative relationship which related with worship, custom and tradition of community that relatives and closed neighbours share labour, to the new form of

relationship that use money or things to pay back labour. The old form of relationship let relatives and neighbours participate in many activities such as cultivation, harvest and many customs but the new form let them joined together less frequently becaused of they had to work outside community. Now villagers put more attention to earning wages and personal benefit so their participation in family and community activities is less than in the past.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright © by Chiang Mai University All rights reserved